

k
a
n
t
i
n

eylül 2022
sayı: 6

- HER YERDE SAÇ VAR ●
- ÖLÜM TACİRİNİN HAYATI ●
- VIDEO OYUNLARININ ÖYKÜSÜ ●
- OKUMAK VE OKUMAMAK ●
- MODERN MAKYAVELİST ●
- AŞK VE KÂĞIT UÇAKLAR ●

Editörden Karışık Tost:

SİĞAMIYORUZ

Dünya küçük. Kime göre? Şehrimiz küçük. Kime göre? Okulumuz küçük. Kime göre? Sınıflar küçük. Kime göre? Herkese sığmadığı şey küçük gelir. İnsanlık dünyaya sığamayan bir hayal gücü ve dünyaya sığmayan bir geleceğe sahip. Dünya küçük geldi. İstanbul veya dünyanın diğer büyük kentlerini gezebilme şansını elde etmiş insanlara da Ankara genelde küçük gelir. Okulumuz... Okula sığmayan fikirler, okula sığmayan iradeler de var dünyada. Hele bir öğrenci, sınıfına asla sığmaz. Sığana şüpheyile bakmalı. Bir dikdörtgen prizma yahut küpün içinde, dünya ve kâinat hakkında türlü değişik bilgiyi bırakın, kendi iç dünyasının enginliğini öğrenen hiç kimse sınıf denilen bilmem kaç metrekairelik alana sığmaz.

S i ğ m a m a l ı .

Pandemi daha fazlasını istedi. "Eve sığ" dedi. Öyle ki hayal dünyamıza tadacak deneyim, ayaklarımıza yürüyecek yol uzun süre görünmedi. Okul zaten bize 8 saate sığmayı söylerken, dersler bize zaten bir kutuya sığmayı emrederken; güneş sabah uyanmayı, ay gece uyumayı fısıldarken öğrenci bir de sınıfına, bir de okulunun tel örgülerine sığabilir mi?

S i ğ m a m a l ı .

Sevgili Kantin Okurları, eminim ki sizin bunu okuma sebebiniz de, benim bunu yazma sebebim de aynı. Sığamıyoruz. Ne düşünceler kafamıza ne kelimeler ağızımıza ne de bizler okula. İşte bu sebep, bu ortak koşul Kantin'i var etti. Bir şeyler yaratmak isteği, cesareti gerekiyordu. Fırça veya sanatçı tamam da herkese bir tuval veya bir alan lazım. Kantin'i de pek sevgili İrmak ve Doğa editörlerimiz bu sebeple ortaya koydular: Hepimizin renkleri hepimizin elinde ortak bir tuvalde olabilsin diye! Okula değer katanın öğrenci olması gibi, Kantin'i var edenler de biziz. Bırakın okulu, önündeki hiçbir sınıra ve hiçbir kategoriye sığamayan bizler var ettik onu, etmeye devam ediyoruz. Kimimiz daha yeni liseli oldu, kimimiz 10. sınıf, kimimiz 11. veya 12. sınıf. Yine de hepimiz şu veya bu şekilde bir yere sığamamanın heyecanına vardık.

Okulda ilk öğrendiğimiz şey bu değil midir? **Kendi kafamıza sığmamak.** Kendimizi ifade etmek. **Kelimeler!** Özünde başka öğrenilen bir şey yoktur ki; esas, kendimizi hangi çitin dışına atacağımızdır. Esas olan, kendimizi nasıl bulacağımızdır. Gerisi hep bunun araçları, gerisi hep alfabledir.

Bu seneki isteğimiz eskiden olduğu gibi her ay bir başka **sınırı aşmak.** Bir yolculuğa çıkıyoruz arkadaşlar. Kantin kadrosu olarak biz elimizden geleni yapacağız, ne kendi renklerimizi saklayacağız ne sizinkileri ne de dünyanınkileri.

Fırçalarınız hazır mı?

Mehmet Doğu Çiftçi, 10/D

İçindekiler

Aşk , Mina Rona Karagülle.....	5
Modern Makyavelist , Defne S. Çetin.....	7
Atıştırmalık Mitoloji , Peri Su Yılmaz.....	9
Çerez Video Oyunları , Poyraz Sivrioğlu.....	11
Her Yerde Saç Var , Nehir Yirci.....	14
Okumak ve Okumamak , Doğa Karasu.....	15
Alfred Nobel , Ece Yurdugöl.....	17

Editörler:

Mehmet Doğu Çiftçi

Nehir Yirci

Yazarlar:

Defne Selin Çetin

Doğa Karasu

Ece Yurdugöl

Mehmet Doğu Çiftçi

Mina Rona Karagülle

Nehir Yirci

Peri Su Yılmaz

Poyraz Sivrioğlu

Aşk

Bence aşk insanı hayatta tutar.

İki insanın fırlattığı birbirini kovalayan kâğıt uçaklardan değil, gerçek aşktan bahsediyorum; yaşama aşkı. Her yeni güne, heyecanla ve umutla başlayabilmek. Onca işinin arasında çiçekleri koklamak; yüzüne ışık vurmuş, bıyıkları titreşen bir kediyi izlemek için durabilmektir aşk. Yağmur yağdığında surat asmayı herkes bilir. Kaç yaşında, nasıl biri olursak olalım yine su birikintilerine zıplamaktır aşk. Soğuk bir kış günü, işten eve dönerken bahçeye dikilmiş bir kardan adama gülümsemektir aşk.

Peki ya uçaklar?

Benim deyimimle kâğıttan kalpler, hız treni gibidir. Kimi sadece eğlencesine biner, kimi korkak görünmemek için, kimi gerçek bir istekle.

Ben mesela; benim uçaklarım hep duvara toslar. Bir arkadaşım uçak yapmayı bilmediğimi söylemişti. Belki de ondandır. Uçlarını yeterince sivri yapamıyordum. Önemli değil. Eminim bir gün açık bir pencere bulurum. Veya kırık bir duvar...

Mina Rona Karagülle, 9/C

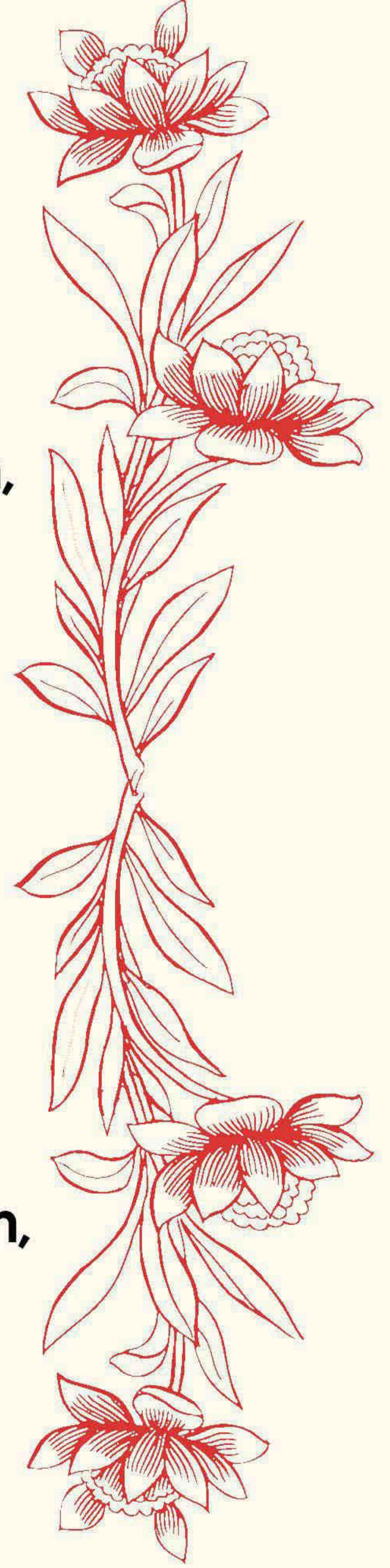
DÜNYANIN BÜTÜN ÇİÇEKLERİ

(...)

Dünyanın bütün çiçeklerini diyorum,
Ben mezarsız yaşamayı diliyorum,
Ölmek istiyorum, yaşamak istiyorum,
Yetiştirdiğim bahçe yarıda kalmasın,
Tarumar olmasın istiyorum, perişan olmasın,
Beni bilse bilse çiçekler bilir, dostlarım,
Niçin yaşadığımı ben onlara söyledim,
Çiçeklerde açar benim gizli arzularım

Dünyanın bütün çiçeklerini diyorum,
Okulun duvarı çöktü altında kaldım,
Ama ben dünya üstündeyim, toprakta,
Yaz kış bir şey söyleyen toprakta,
Çile çektim, yalnız kaldım, ama yaşadım,
Yurdumun çiçeklenmesi için daima yaşadım,
Bilir bunu bahçeler, kayalar, köyler bilir.
Şimdi sustum, örtün beni, yatırın buraya,

Dünyanın bütün çiçeklerini getirin buraya.

CEYHUN ATUF KANSU

MODERN DÜNYADA BAŞARILI OLMAK İÇİN MAKYAVELIST OLMAK ŞART MI?

DEFNE SELİN ÇETİN, 9/C

Makyavelizm, İtalyan düşünür ve politikacı Niccolò Machiavelli'nin politik yaklaşımları üzerine kurulu bir düşünce sistemidir. Machiavelli, Prens adlı kitabında yöneticilerin duygularını bir kenara bırakarak devleti yönetmesi gerektiğini, ihtiyaç duyulduğunda bir insanın devlet tarafından öldürülmesinin çok daha fazla insanın yaşamasını sağlayabileceğini belirtmiştir. Bu görüşlere paralel olarak "Amaca ulaşmak için her türlü araca başvurmak uygundur." savı öne sürülür ki günümüzde Makyavelist kelimesi genellikle bu bakış açısına sahip insanlara yönelik suçlayıcı bir sıfat olarak kullanılmaktadır.

Peki bu düşünce tarzında doğruluk payı var mı?

Amaçların araçları haklı çıkardığını düşünen insanlarla hemfikir mi olmalıyız?

Günümüz dünyasında başarılı olmak için Makyavelist olmak şart mıdır?

Biliyorum, bu yazıyı okuyacak olan çoğunuz henüz öğrencisiniz ve henüz iş dünyasındaki rekabetçi ortama ayak uydurmak zorunda kalmamış kişilersiniz. Ben de öyleyim ancak bu yazıyı yazmak için yaptığım araştırma sonucunda iş dünyasının -özellikle finans ve politika alanlarında- öğrencilik hayatından çok daha zorlu bir ortam olduğu sonucuna vardım.

Politikayı küresel veya bölgesel pek çok gücün durmadan birbirine üstün gelmek için çatıştığı bir çeşit kolezyum olarak görebiliriz. Kazananlar dünyanın zirvesinde oturup aşağıdaki bizlerin kaderleri konusunda söz sahibi olmaya hak kazanıyor, kaybedenlere ne olduğu ise hepimizin malumu. Ne zaman haberleri dinlemeye kalksak güç oyununda başarısız olmuş kişilerin hazin öykülerini dinliyoruz, bazılarımız bu öykülerden ders çıkarırken bazılarımız da morallerini yüksek tutmak için derhal televizyonu, radyoyu ya da artık her nereden dinliyorlarsa onu kapatıp üç maymunu oynadıkları kayıtsız hayatlarına geri dönüyorlar. Bu kayıtsızlıkta

"Tuzakları tanımak için tilki olmak gerekir, kurtları ürkütmek için aslan. Sadece aslanlık etmek istemekle kendilerini sınırlayanlar bu işten hiçbir şey anlamıyorlar demektir."

-Niccolò Machiavelli

direnen ve ve kendi kaderlerini kendi ellerine almak için hiç çaba göstermeyip seçimleri kendilerinin yerine başkalarının yapmasına izin veren insanlara ne mi oluyor dersiniz? Seçimleri kendileri yerine yapacağına güvenip zirveye tırmanırken kendilerini merdiven olarak kullanmalarına göz yumdukları insanlar onları savaşlara, buhranlara ve Tanrı bilir başka nelerin içine sürüklüyorlar.

İşte tam da bu yüzden bireyin kendi ayakları üzerinde durarak kaderine yön vermeye çalışması, daha da iyisi bunların yanında kendini adayacağı bir ideali olması çok önemli. Bu ideallere ulaşmak ise pek az insanda bulunan bir azim ve kararlılık gerektiriyor tabii ki, ne yazık ki hedefe giden yollar uzun ve zorlu. Aşılacak çok engel, üstesinden gelinmesi gereken tonla rakip var. **Maalesef bu rakiplerin çoğu, oyunu sizin kadar adil oynayacak kadar onurlu insanlar da değiller.**

Dünya genelinde nüfusunun artmasıyla üniversiteler ve büyük şirketler çok daha seçici hâle geldiğinden, artık önemli mevkilere yükselmek eskisi kadar kolay değil. Dünyamız 1900'lü yıllardan beri çok değişti, ülkemizden örnek vermek gerekirse artık bir iş görüşmesine gittiğinizde size okuma yazmayı ve temel aritmetiği bilip bilmediğinizi sormak yerine hangi üniversiteye gittiğinizi, kaç dil bildiğinizi, girmek istediğiniz iş ortamına uygun biri olup olmadığınızı, ne tür yeteneklerinizin olduğunu soruyorlar. Yükselen işsizlik oranları da herkesin istediği işe girebilecek kadar nitelikli olmadığını gösteriyor. Dünya giderek **daha seçici bir yer** hâline geliyor ve bu durum rakiplerimizi oyunu centilmence oynamayı bir kenara bırakıp farkında olmasalar bile Makvavelist düşüncenin prensiplerine göre hareket etmeye itiyor. **Hayat oyununa bir kere hile karıştığı için alınının akıyla yükselmek her geçen gün daha da zorlaşıyor.**

Çağımızın en başarılıları olarak nitelendirdiğimiz insanlara bir göz atalım: **Jeff Bezos, Elon Musk, Mark Zuckerberg...** Bu insanların hepsinin sütten çıkmış ak kaşık gibi zirveye tırmandıklarını düşünmüyorsunuzdur herhâlde?

"Senin tam karıştın olan onca insan arasında her zaman ve her şeyde iyi insan örneği olmak istersen kesinlikle yitip gidersin."

- Niccolò Machiavelli

Jeff Bezos şirketinin işleyişini olağanüstü derecede verimli kılmak için çalışanlarını insanlık dışı koşullar altında çalıştırıyor, Elon Musk yatırımcılarına yanlış bilgiler sunarak kendisine yatırım yapmalarını sağladı, Mark Zuckerberg para için uygulamasındaki reklamların Rus oligarklar tarafından satın alınıp bu şekilde propaganda yoluyla Amerikan iç işlerine müdahale edilmesine göz yumdu. İşe bakın ki bu kimselerin başarıları ona giden yolda yaptıklarına üstün geldi, küçük çocuklar bile onları rol model almaya, "Büyüyünce aynı onlar gibi olacağım!" demeye başladılar. Neredeyse **kimse onları bir kenara çekip hesap sormadı.** Tarihi kazananlar yazar demiş eskiler, gerçekten de bir kez zirveye çıkıp kontrolü elinize aldığınızda **gerçekleri istediğiniz gibi çarpıtıp değiştirebilir, doğruları işinize geldiği şekilde değiştirebilirsiniz.**

Şayet eğer gittiğiniz yolda başarısız olursanız o zaman vay hâlinize! Başınıza neler geleceğini öğrenmek için kablosuz internet ya da bir televizyon kumandası yeterli. Makyavelist düşünceyle yükselmenin riskli yanı budur işte. Kazanırsanız tanrı, kaybederseniz şeytanın ta kendisi olursunuz.

Bütün bunlardan çıkardığımız sonuca bakacak olursak rahatlıkla söyleyebiliriz ki **çağımız zalim ve affetmezdir, rakiplerimiz de öyle.** Böyle bir çağda hayatta kalıp onlara ayak uydurabilmek için onların düşünce tarzını benimseyip ona göre hareket etmek zorunda kalabiliriz. Ancak bu iki ihtimali de göz önünde bulunduracak olursak (kazanmak ve kaybetmek) eninde sonunda önemli olan tek şey aslında **dünyayı daha güzel bir yer hâline getirmeye olan çabamız ve ideallerimiz, amaçlarımızdır.** Onlara ulaşmaya çalışırken kullandığımız araçlar ne olursa olsun, ister kazanalım ister kaybedelim biz ne tanrıyız ne de şeytanız, **biz sadece kendince doğru olanı yapmak isteyen sıradan insanlarız.**

Pyramus ve Thisbe

Edebî eserler, mitolojiler, dinler trajik aşk hikâyelerine bayılırlar. Bunlardan en popülerlerinden biri de herkesin bildiği meşhur *Romeo ve Juliet*. Ama Shakespeare'in bile esinlendiğini kabul ettiği orijinal hikâyesini duymuş muydunuz hiç?

PERİ SU YILMAZ, 10/A

Bu hikâye romalı şair Ovid'in yazdığı kitaptaki bir Yunan efsanesidir. Birbirine komşu evlerde yaşayan Pyramus, Kraliçe Semiramis'in ülkesi Babil'in en yakışıklı genci; Thisbe ise en güzel kızıydı. Çocukken oyun oynarlardı hep. Zamanla aşık oldular ama aileleri birbirlerinden nefret ettikleri için bu ilişkiyi onaylamadılar. Görüşmelerine yasak koydular. Evleri öyle yakındı ki birinin duvarı diğerinin de duvarıydı. Duvarda bir çatlak vardı. Geceleri sessizce oradan konuşurlardı. Bir süre çatlakla yetinmeye çalıştılar ama ayrılık dayanılmaz hâle gelmeye başlamıştı. Bir gece karar verdiler. Kaçacaklardı. Planları Ninos'un mezarının yanındaki beyaz dut ağacının altında buluşmaktı. Gün geldi. Hava kararınca Thisbe evden kaçtı ve ağacın altına geldi. Genç kız sevgilisini beklerken ansızın bir kükreme duydu. Karşısında avdan yeni dönen, üstü başı kan içinde bir aslan vardı! Öyle korktu ki hemen kaçtı. Ancak kaçarken sırtındaki örtüyü düşürdü. Aslan geldi, örtüyü paramparça etti, ormana geri döndü. Bir süre sonra Pyramus geldi. Yerde Thisbe'nin kanlı ve paramparça örtüsünü görünce içini kuşku kapladı. Yerdeki aslanın ayak izlerini de görünce kuşkusu korkuya ve üzüntüye dönüştü.

Kendini suçladı. Daha erken gelseydi, biricik sevgilisini koruyabilirdi. Örtüyü aldı eline, **"Seni ben öldürdüm. Benim suçum."** dedi üzüntüyle. Kılıcını aldı, dut ağacının yanına gitti. **"Sen de benim kanımı içeceksin şimdi."** deyip kılıcı kuvvetle sapladı göğsüne. Etrafa fıskıran kanlar, kar beyazı dutları kan kırmızısına çevirdi. Aslandan kaçan Thisbe, sevgilisini beklemek için geri döndü. Gözleri beyaz dut ağacını arıyordu. Bulamadı. Onun yerinde kara bir dut ağacı vardı. Bakışları yere çevrilip Pyramus'u görünce anladı her şeyi. Sevgilisinin kollarına atıldı. **"Ben geldim Pyramus. Ben geldim, bak, Thisbe."** dedi ağlayarak. Pyramus son kez açtı gözlerini, baktı sevgilisine. Sonra ölüm geldi ve ebediyen kapattı gözlerini. Thisbe kılıcı aldı eline. **"Benim için öldürdün kendini. Ama ben de cesurum. Benim de içim aşkla dolu. Ancak ölüm ayrabilirdi bizi, oysa şimdi o birleştirecek."** dedi hafif bir tebessümle. Üzerinde daha Pyramus'un kanı kurumamış kılıcı eline aldı, kendine sapladı. Anneleri de, babaları da, tanrılar da acıdı iki genç âşığa. Aileleri ölümlerini yakıp küllerini bir kaba koydu. Tanrılar ise onların anılarını sürdürmek için bütün ülkelerde kara dut ağaçları yetiştirdiler.

Yetişen kara dutlar sizce sadece Pyramus ve Thisbe için midir? Kanları, daha doğmadan can veren bir bebek misali yani ağızdan dökülmeyen bir ilan-ı aşk yahut tutulmayan bir söz gibi tutku dolu ve sevgiyle bezeli olabilir. Fakat onların kocaman kalbinden akacak kan bile tüm diyarlardaki dut ağaçlarını boyamaya yetmez. Shakespeare bunun farkında olacak ki o da bir başka dut ağacının öyküsünü yazmıştır. Bir başka aşk, bir başka yasak, aynı kader, aynı sıcaklık **kan.**

Karadut

Karadutum, çatal karam, çingenem

Nar tanem, nur tanem, bir tanem

Agaç isem dalımsın salkım saçak

Petek isem balımsın a gülüm

Günahımsın, vebalimsin.

Dili mercan, dizi mercan, dişi mercan

Yoluna bir can koyduğum

Gökte ararken yerde bulduğum

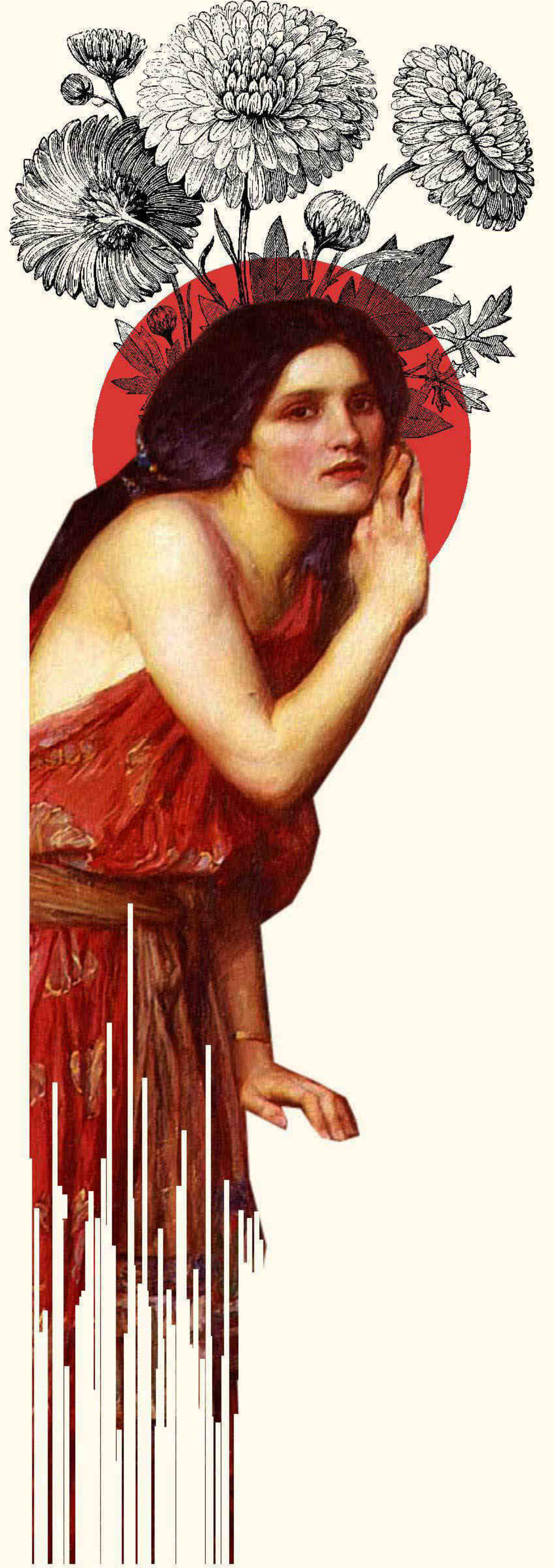
Karadutum, çatal karam, çingenem

Daha nem olacaktın bir tanem

Gülen ayvam, ağlayan narımsın

Kadınım, kısrağım, karımsın.

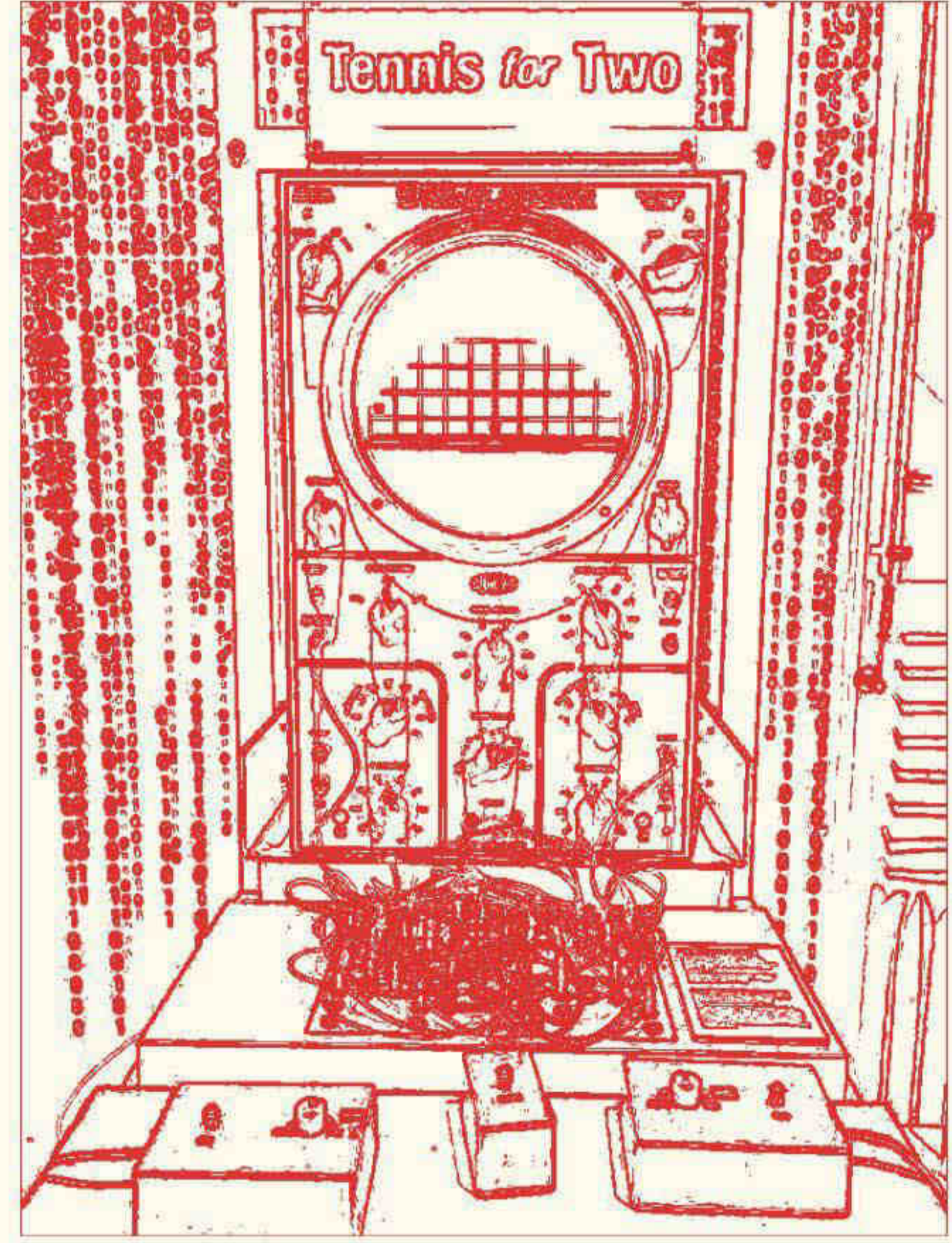
Bedri Rahmi Eyüboğlu

Video Oyunları tarihi

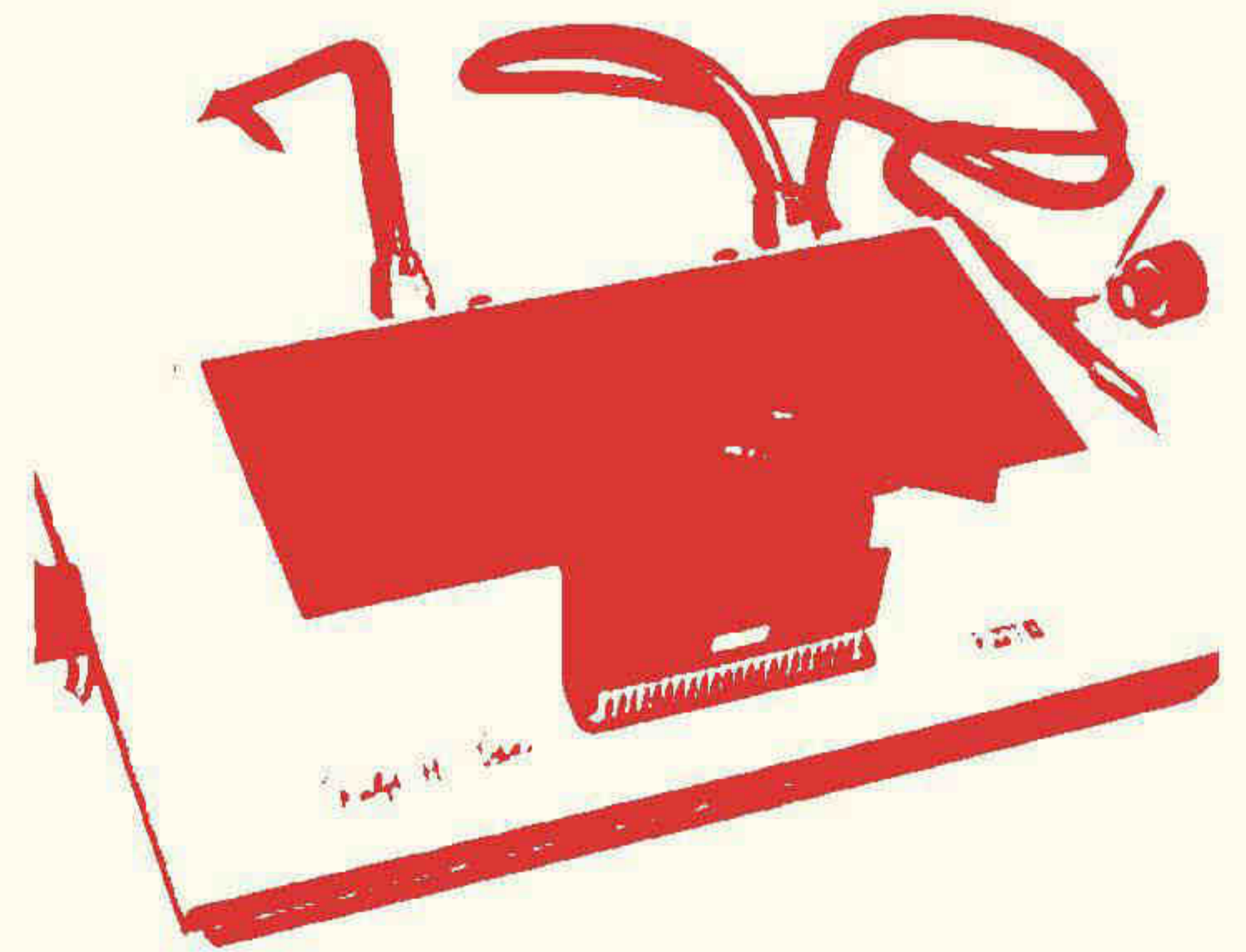
Merhaba Sevgili Okurlar, bu sayıda sizlerle video oyunlarının tarihsel gelişimini paylaşacağım. **Hazır mısınız?**

- 1958** Her şey 18 Ekim 1958'de başladı. Eski nükleer fizikçi William Higinbotham, Brookhaven'daki halka açık sergi için yeni *Donner Model 30* üzerinde bir oyun geliştirmişti. Oyun sergide 3 saat boyunca lise öğrencilerinden oluşan büyük bir kuyruk tarafından oynandı. Bunun ardından video oyunları uzun süre akıllarda yer etmediyse de birkaç yıl sonra ortaya çıkan yeni bir icat bunu değiştirecekti.

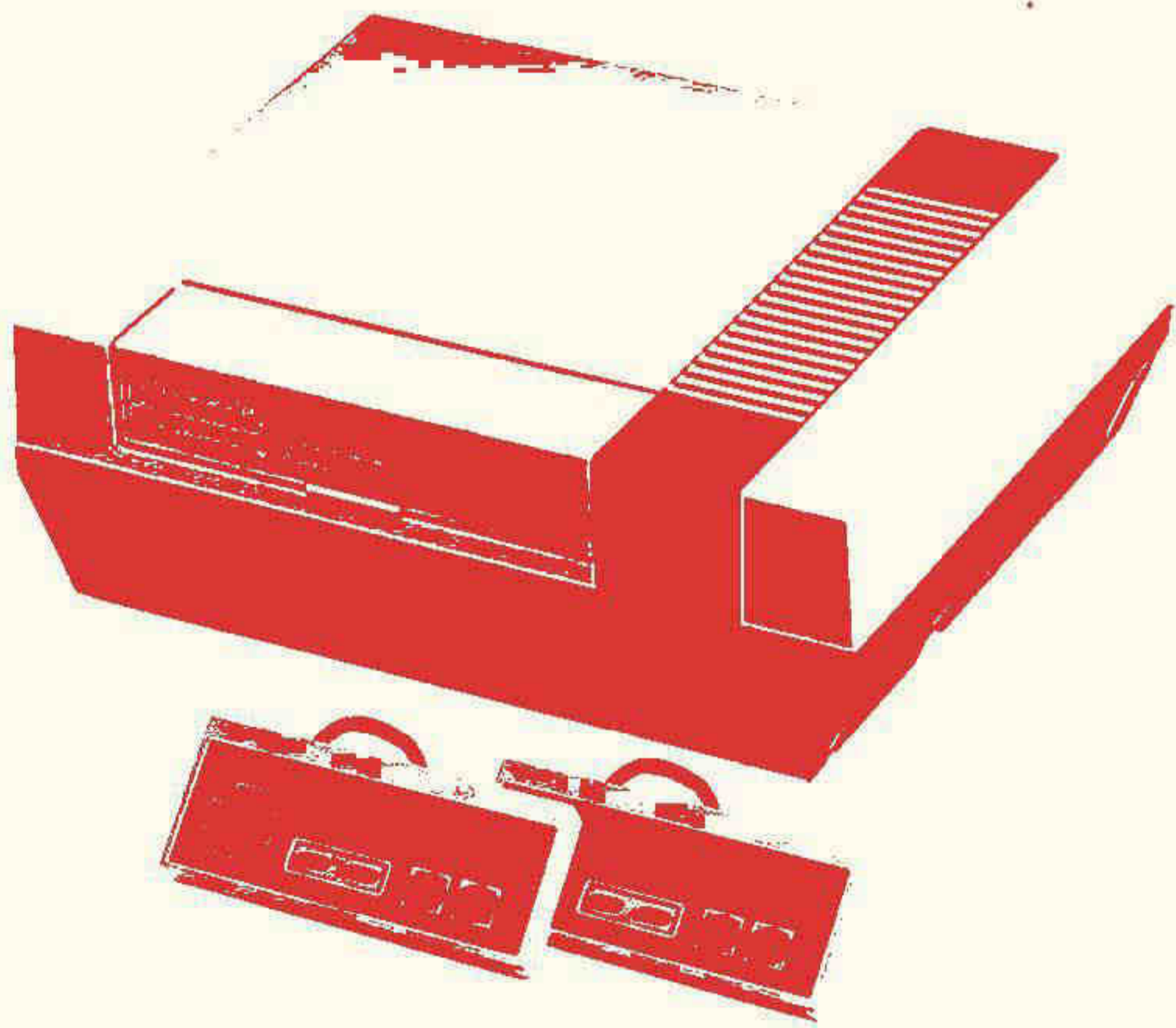
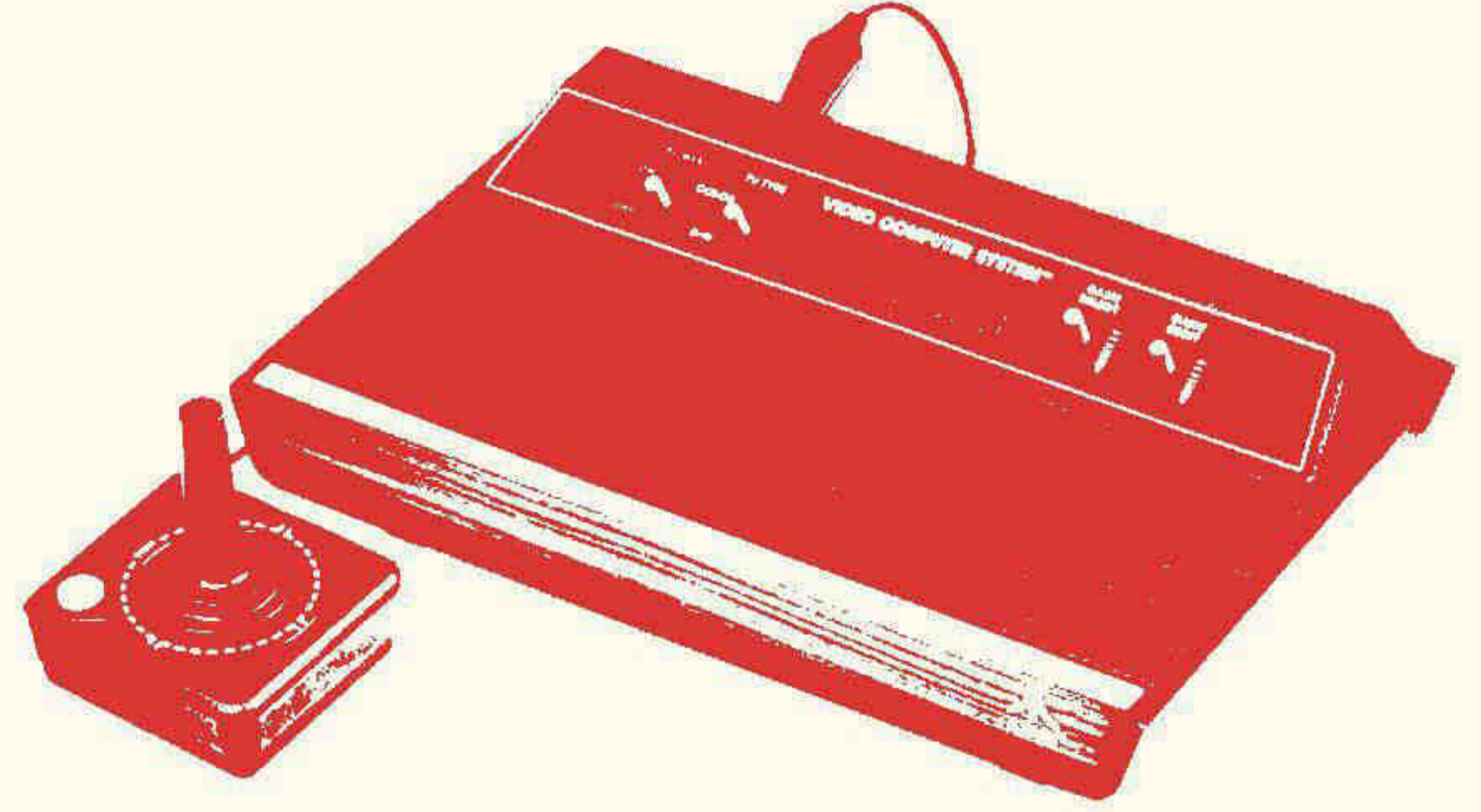
1962 yazında, Steve Russell isimli bir üniversiteli ve arkadaşları okula yeni gelmiş olan DEC model PDP-1 bilgisayarının gücünü gösterecek bir oyun yapmaya karar verdiler. Böylece, ekran üzerinde herhangi bir yere gidilebilen ve bilgisayarlara yüklenen "*Spacewar!*" isimli oyunu geliştirdiler. MIT'de popülerliği patlayan oyun o zamanki küçük bilgisayar topluluğunda büyüdü. Kodu açık kaynaklı olan oyun, o zamanki ve 70'lerdeki bir sürü bilgisayara portlandı. Bu beklenmedik popülerlik o zamanki küçük bir elektronik şirketinin ilgisini çekti ve her şey böyle başladı.

1972 On yıl sonra mühendis Ralph Baer tarafından yönetilen küçük bir takım Magnavox Odyssey isimli dünyanın ilk video oyunu konsolunu icat etti. Konsol bilgisayar oyunlarından genel olarak daha yavaştı ama üretimi daha ucuz olduğundan üç yılda tam 700.000 adet sattı ve konsol türünü başlattı. Bütün bu olanlar Amerikalı ve Japon elektronik ve oyun şirketlerini rahatsız edince onlar da kendi modellerini çıkarmaya başladılar. Bunlar arasındaki en ünlü olanı, küçük bir şirket tarafından 5 yıl sonra geliştirilecek olan modeldi.

1977

Atari 2600, 1976'da icat edilmiş olan kartuş sistemini kullanarak Silikon Vadisi'ndeki bir genç tarafından geliştirildi. Onu çok iyi tanıyorsunuz, çünkü bir milyonun üstünde satış yapan ilk video oyunu konsoluydu. Onun sayesinde bugün bildiğimiz birçok stüdyo var oldu. Şaşırtıcı bir şekilde, çoğu konsolun 3-4 yıl süren ününe kıyasla, Atari 2600 altın çağı geçtikten sonra bile 1992'ye kadar 30 milyondan fazla sattı. Bahsettiğimiz altın çağın sonu, 1983 yılında Atari tarafından yapılan oyunların kalitesinin düşmesinin ardından piyasanın çökmesi ile gerçekleşti. Bu çöküşten, neredeyse 100 yaşındaki bir Japon şirketi yükselecekti.

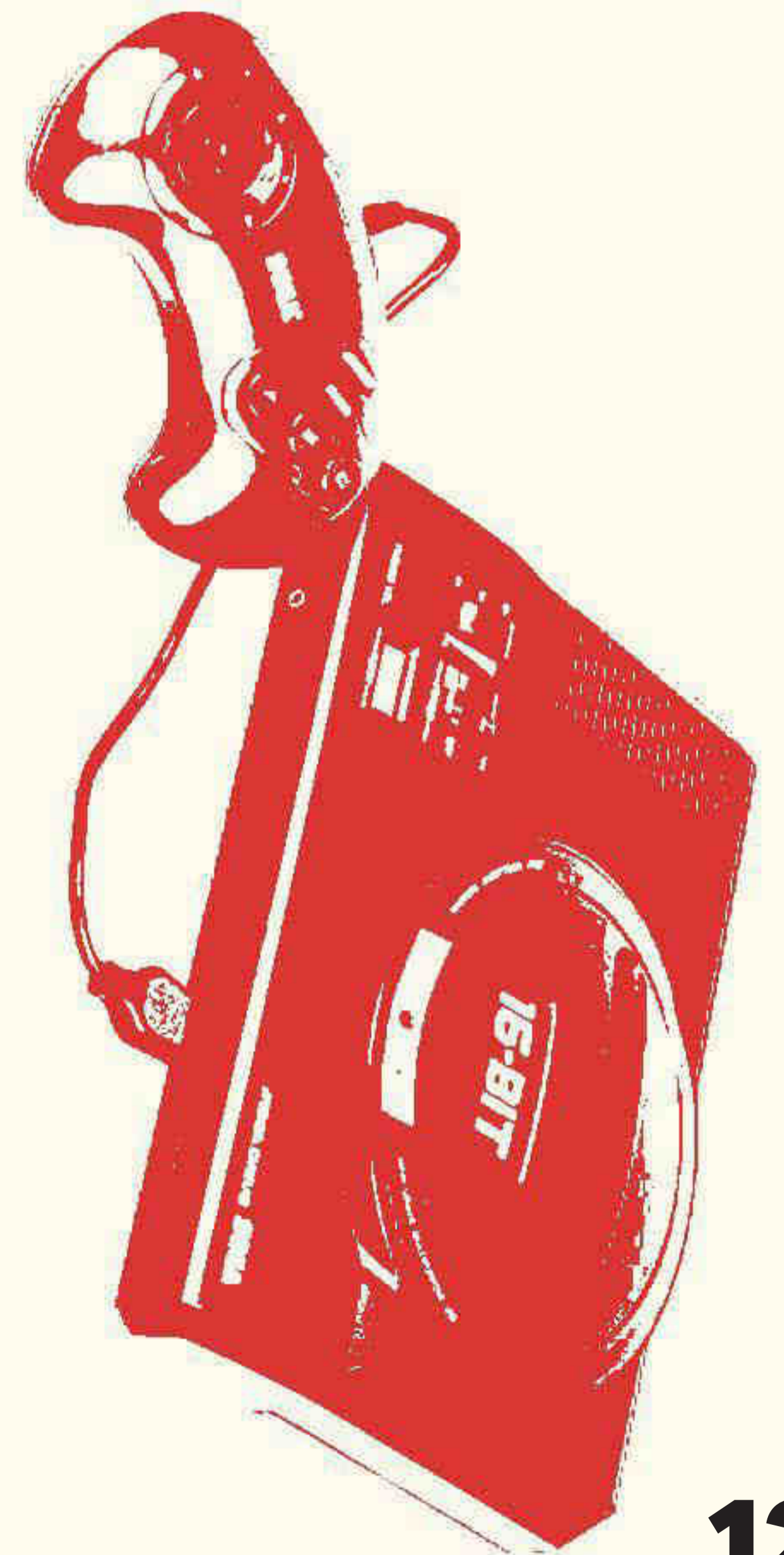

1985

Nintendo aslında 1889'da Tokyo'da bir oyun kartı şirketi olarak başladı, 1978'te Nintendo Color-TV isimli bir oyun konsolu çıkardı, bu konsol 70'lerin en çok satılan konsolu ve (Magnavox Odyssey ile) Atari'nin ana düşmanıydı. Nintendo'ya o kadar para kazandırdı ki, 5 yıl sonra herkesin bildiği Nintendo Entertainment System'i çıkardılar. Bu konsol da Atari'ye verilen sona damga olmuş ki şirket ikiye ayrıldı (Atari Corp. ve Atari Games , merak ettiyseniz sonra 2003'te Atari Interactive diye yeniden birleşecekler) ve konsol tarihinin 10 milyon ve 50 milyonu geçen ilkidir. Hani şu Mario ve Pacman gibi oyunlar var ya? Onların bu kadar popüler olmasının nedeni NES'tir arkadaşlar. Bundan dolayı birkaç yıl sonra başka bir Japon şirketi kendi keşfettikleri yeni bir teknolojiyle ilk video oyunu savaşını başlatacaklardı.

1990

Ah doksanlar, yeni müzik, yeni bilgisayarlar... O zamanlar bilgisayar ve jeton makineleri üreten Sega, 1989'da dönemin video oyunu piyasasına NES sayesinde egemen olan Nintendo'ya karşı yeni bir teknoloji geliştirdi: 16-Bit. Bu yeni teknolojinin amacı konsolun ekranda gösterdiği piksel sayısını artırmaktı. Üstüne Megadrive adlı konsolu ve maskotları Kirpi Sonik'i de kullanırken Nintendo'nun hâkimiyeti alt üst oldu. Nintendo ancak Super NES konsolunu pazara sürerek bunu önleyebildi. Bu Nintendo için yeterli değildi ki 1992'de CD teknolojisini yeni icat etmiş olan Amerikalı elektronik şirketi Sony ile ileri bir Super NES modeli üretmek istiyorlardı. Fakat, anlaşma son anda finansal anlaşmazlıklardan ötürü bozuldu. 2 yıl sonra, bilgisayar teknolojisindeki ilerlemeler ile beraber 3 boyut sistemi geliştirilecek ve böylece Sony kral olma yoluna girecekti.

1994 İki sene boyunca Sega ve Nintendo büyük bir savaş içerisindeyken Sony ürettiği Playstation konsolu ile bu iki şirkete yana çekip pazarda 4 yıl sürecek hâkimiyetini kurdu. Bu konsol hem Mortal Combat'i hayata döndürdü hem de yüzlerce yeni oyun serisi yarattı. Mesela Crash Bandicoot, Tomb Raider, Final Fantasy... 100 Milyon satan ilk video oyunu olmakla beraber ikinci video oyunları savaşının başlangıç noktasıdır. Bu arada babanız Gran Turismo oynamışsa benden selam söyleyin.

2001 Microsoft Apple'ı bilgisayar endüstrisinden atma yolunda. Microsoft'un bir fikri var: Bilgisayar RAM'lerini konsollara takmak. Aptalca gözüküyor değil mi? Ama bu fikir işe yaramıştı. Biraz Playstation 2'den bahsedelim. PS2 bütün zamanların en çok satan konsoludur, düşünebildiğiniz her türden oyun vardı: GTA, Barbie oyunları, Conker and Cranker, Civilisation, COA, Fallout, hepsi Playstation 2 ile çıktı.

Peki bundan sonra ne olacak? Bunun için önümüzdeki *kantin* sayısını okumanız gerekecek, görüşmek üzere!

**GAME
OVER**

POYRAZ SİVRİOĞLU, 9/C

HER YERDE SAÇ VAR

Her yerde saç var, yerlerde saçlar...

Kimin bu saçlar? Bizim efendim. Okul başladı da.

NEHİR YİRCİ, 11/D

Yeni okul yılının açılmasıyla pazartesi törende devasa bir tüy yumağı oluşur. Saçlardan, bırakın surat, altındaki beden gözükmez bazen. *Bir renk şöleni* ona eşlik eder; rüzgârı pembeye, mora, yeşile boyayan saçlar: **Serbest öz ifade ve tembelliğin mükemmel bir karışımıdır bu.** İnsanı ve yaz tatillerini oluşturan öğeler bu ikisidir:

öz ifade ve tembellik!

Hemen sonraki törende ise durum bambaşkadır. Saçlar bir hafta içerisinde hemen **kesilir**, renkleri sadece toprakların ve kumların rengi kalana kadar eksilir. Kesilen saçların yası aylarca tutulur, fotoğrafları ise okul çıkışlarında **dalga malzemesine** döner. Bir yere ulaşmayı çabalamayan kısır bir döngüden ibarettir.

Yine de ben bazen geçmişte yaşadığımı hayal ederim mesela. Sokakta dolaştığımı, göz kanatan çeşit çeşit saç stilini çeşit çeşit insanın ve kendini bedeni yoluyla keşfetmeye çalışan gencin üzerinde gördüğümü hayal ederim. Sonra hayalimde okuluma girerim.

Ah, siz yine mi aynısınız...

Sınıflarda çocukların yarısının dikkati dağılmış, malum, sekizinci ders. Öğretmen tahtayı silerken tebeşir tozunu soluyup öksürüyor. Hayalimin geçtiği dönemde pırl pırl olmasına rağmen gözümde alıştığım hâliyle, o tarihte daha doğmamış öğrencilerin bıraktıkları sonsuz izlerle canlanıyor bina gözümde, mesela bu sınıfta pencerelerden biri tam kapanamadığı için içeri Ankara soğuğunun rüzgârı giriyor. Daha önceki günün akşamı berbere gitmiş ensesi tıraşlı bir öğrenci ürperip ceketinin kapüşonunu başına geçirdiğinde **"Enlève ton capuche!"** cümlesi onu vazgeçiriyor. **Ah, siz de mi aynısınız?** Öğrenci kapüşonunu çıkarınca arka sıradan ensesine bir şaplak iniyor. Bugün dokuzuncu kez oluyor. Saç kestirmenin travması, o bile hâlâ aynı.

OKUMAK VE OKUMAMAK

DOĞA KARASU, 9/A

Hazır okullar açılmışken okulumuzun her gün **15 dakika** da olsa günümüze anlam katan bir uygulamasından bahsetmek isteriz: **kitap okumak...** Her ne kadar şu günlerde "havalı" bir etkinlik olmaktan çıkmış olsa da bir ülkenin **hem ekonomik hem de kültürel gelişmişliğinin**, direkt olmasa da, vatandaşlarının kitap okumasına bağlı olduğunu söyleyebiliriz. **Peki nasıl? Hemen açıklıyoruz.**

Bir örnek üzerinden gidersek **Japonya'yı** ele alalım. Her fırsatta kitap okumaya çalışan Japonlar arasında bizim ülkemizde olduğu gibi kitap okumayı küçümseyen hatta okuyanı aşağılayan, "Ülkeyi sen mi kurtaracaksın?" diyen bir kesimle yaşamıyor elbette. Bir araştırmaya göre, metroda tutunacak bir yer bulamamışken bile elinde kitabı bulunan Japonların günde ortalama **23 dakika** kitap okuduğu tespit edilmişken Türkiye'de bunun karşılığı **18 saniye** oluyor. Sayılardan gidecek olursak *bir Japon vatandaşı yılda ortalama 25 kitap okurken Türkiye'de bu sayı ne yazık ki 6 kişi için 1 kitaba düşüyor.*

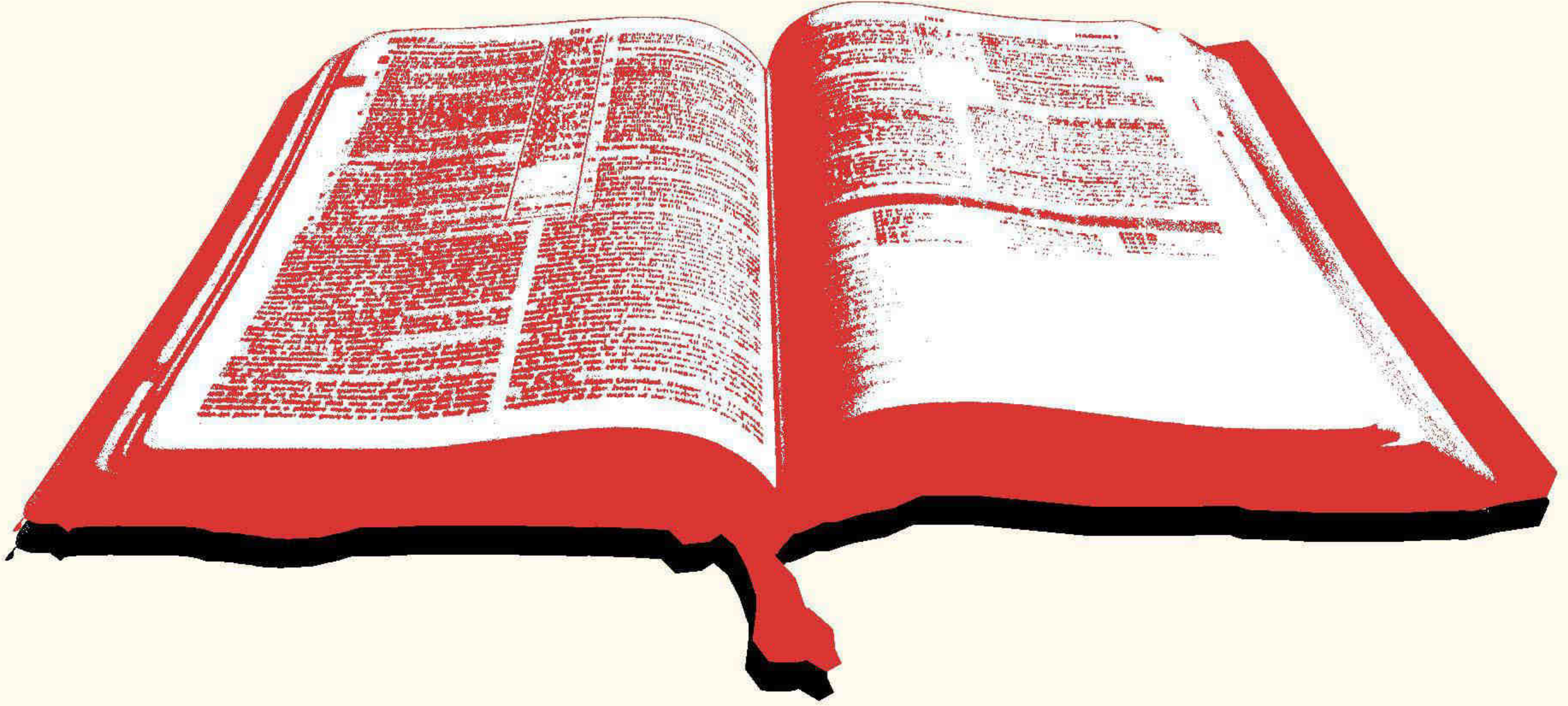
Kitap okumak sadece kâğıdın üzerindeki kelimeleri okumaktan ibaret değildir. Yazarın verdiği mesajı, edebiyatın kullanım şeklini anlamaktır. Kitap okuyan insanın bakış açısı genişler, diğerlerinin fikirlerine karşı hoşgörülüdür, saygılı olmayı öğrenmiştir. Hep aynı yoldan gitmek yerine farklı yollar denemeyi bilir. **Hayal gücü** yüksektir, sorunların üstesinden gelmesi hayal gücünün sayesinde daha kolaydır. **Bilgiye açtır, açıktır.** Çalışmaktan gocunmaz, kendisini kanıtlamak ve **geliştirmek için çalışır.** Kelime dağarcıkları gelişmiştir, kendisini ifade etmekte zorluk çekmez. **Kitaplardan öğrendikleri bilgileri hayatta kullanmaktan çekinmez, hatta böyle yaparak yaşamını iyileştirir.** Sanata önem verir, saygı

gösterir. Bilime karşı açıktır ve vatanının iyiliği için bilimi kullanır. Okuyan millet, insanlara karşı nasıl davranacağını bilir. *Her gün mahkemelerde yargılananların sayısı azalır.*

Bizim insanımız kitap okumayı bilse, elinden bırakmaz ki. Önemli olan teşvik, birazcık yardım. **Ama nerede artık kitap okumayı seçen millet.** Hiçbir zaman bir şey için geç değildir ancak sanırım bu millet için zaman hızla akıp gidiyor ve **biz yetişemiyoruz.** Bizim insanımız kolayca kaçmayı seçiyor, internette vakit geçirip kafasını yormadan yaşamayı. Ülkenin sorunlarına **gözünü yumup,** kafası rahat yatağa girmeyi.

Kitap okumak zor geliyor insanlara. Anlamaya çalışmak, kafasını çalıştırmak... Her şey armut piş ağzıma düşçülük artık. Elini açıp bekliyor, armudu kendisi almayı aklının ucundan bile geçirmiyor. Ama okusa insan, at gözlüklerini atsa bir; daha kolay olacak her şey, haberi yok. **Bilginin gücünden, bilmenin hazzından haberi yok...**

Dememiz o ki kitap okumayı eksik etmeyin, günde **15 dakika** olsa bile okuyun. Okuyun ki herkese inat, kendinizi geliştirin. Ama unutmayın, kelimeleri ancak anlamaya çalışırsanız bir faydası olur o çevirdiğiniz sayfaların. Yoksa neye yarar ki kitap; okumuşsunuz, okumamışsınız. En sonunda okumak size meyvesini verecektir, **inanın**. Başardığınız zaman, herkese bakıp gülümserken, alkışlanırken teşekkür edersiniz kendinize o okuduğunuz kitaplar için...

IN LIBRAS, LIBERTAS

“Özgürlük, kitaplarda.”

ÇELİŞKİLER İÇİNDE SİYAH BEYAZ BİR YAŞAM

ALFRED NOBEL

ECE YURDUGÜL, 9/A

Muhtemelen hiçbir İsveçli dünya çapında Alfred Nobel kadar tanınmış değildir. Çoğumuz Nobel ödüllerinin babası, dinamidin mucidi Alfred Nobel'i ya da en azından Nobel ödüllerini biliyoruzdur. Bilimin Oscar'ı olarak kabul edilen bu ödüller her yıl o yılın fizik, kimya, tıp, edebiyat ve barış alanındaki baş aktörlere verilir. Ekonomi dalında nobel ödülü verilmeye 1969 yılında başlandı. Alfred Nobel hakkında çok şey yazıldı ancak bu literatürün büyük bir kısmı klişelerle dolu. Zenginliğine rağmen mutsuz ya da en azından derinden melankolik olduğu, duygusal olarak annesine bağlı ve arkasında birkaç yürek parçalayıcı aşk hikâyesi olan yalnız bir milyonerin duygusal tasvirleri söz konusu. Bu tamamen yanlış bir resim değil ama Alfred Nobel kesinlikle bu anlatılanlardan daha derin. Gelin Alfred Nobel'i ve çelişkilerle dolu bu siyah beyaz hayatı daha yakından tanıyalım.

Babasının çalkantılı iş hayatı yüzünden Nobel'in çocukluk hayatı bir ülkeden diğerine savrularak geçti. 1833'te İsveç'in başkenti Stockholm'de dünyaya geldi. Alfred doğduğunda, babası iflas etmişti, o kadar yoksullardı ki ailesine yardım etmek için kardeşleriyle sokaklarda kibrit satıyordu. Babasının işlerinin yoluna girmesi ile Nobel ailesi 1837'de Finlandiya'ya, 1842 yılında ise Rusya'ya taşındı. Babası sonradan oldukça zengin bir fabrikatör olan Alfred Nobel iflaslarla birlikte hem çok zengin hem de çok fakir bir hayatı yaşamış ve deneyimlemiştir. 17 yaşına geldiğinde *İsveççe, Rusça, Fransızca, İngilizce* ve *Almanca* akıcı bir şekilde konuşabilmekteydi. İyi derecede hâkim olduğu görülen beş diliyle, daha sonra hayatında çok öne çıkacak olan kozmopolit doğanın temellerini attı. Ayrıca edebiyata özellikle İngiliz edebiyatına özel bir ilgisi vardı. Öyle ki babasından gizli *Nemesis* isimli bir oyun yazmıştır.

Ama babası "*Oğlum bak işsiz kalırsın, sanatçılar sefil bir hayat yaşıyor, mühendis ol.*" diyerek onu yurt dışına eğitime gönderdi (Aileler her yüzyılda aynı). Eğitim sürecinde Nobel nitrogliserin üzerine çalışan ve sıvı patlayıcı olduğunu keşfeden Sobrero ile çalıştı ama Sobrero buluşunun ne kadar tehlikeli olduğunu fark edince geliştirmeyi bıraktı. Alfred çalışmaya devam etti fakat bu çalışmalarının kendisine ne kadar acı deneyimler getireceğinin farkında değildi. Günde 18 saat çalışan Alfred Nobel -tabii bir icat kolay yapılmıyor- kendini bu çalışmaya o kadar kaptırdı ki Nitrogliserin üzerine deneme üstüne deneme yaparken gerçekleşen bir kazada kardeşi Emil Nobel ve 4 çalışanı hayatını kaybetti, Alfred de yaralandı ancak çalışmasına ara vermeden devam etti. Daha sonra yaşadığı birkaç kazadan ve patlamadan dolayı Alfred Nobel'in Stockholm şehri sınırları içerisinde çalışma yapması yasaklandı. Ama Alfred 'in aklına zekice bir plan geldi: şehir dışında bir göl üzerinde yüzen bir tekne-laboratuvar yaptı ve bu teknesiyle dinamitin icadına doğru yol aldı. Nobel bilimsel çalışmalarına devam ederken aynı zamanda Nobel'in ailesi 20'den fazla ülkede 90'dan fazla silah fabrikası kurdu.

Ne kadar ilginçtir ki Nobel bir konuşmasında fabrikalarından şöyle bahseder:

"Ben insanları seviyorum. fabrikalarımda üretilen silahlar, savaşların sonunu ve barışı daha hızlı getirecektir."

Alfred Nobel en nihayetinde fnyeye ve dinamiti icat eder. Tabii dinamitin patentini alan Alfred Nobel çok zengin olur fabrika ve laboratuvarlar açar, dinamit üretmeye ve patlayıcı geliştirmeye devam eder. 19. yüzyıldaki savaşlar sayesinde Alfred'de para denizde kum gibidir. Hatta Alfred Nobel o kadar para kazanır ki evlenecek hizmetçisine düğün hediyesi olarak ne istediğini sorduğunda hizmetçisinin Alfred'in bir günlük kazancını aşmayacak bir şeyin yeterli olduğunu soylemesi zerine *Nobel düğünde hizmetçisine bir günlük kazancı olan 100 bin dolarlık bir ek takar!*

Cenevre'deki Milletler Cemiyeti kütüphane arşivindeki Nobel'in mektuplarına göre Nobel aslında bir pasifisttir. Nobel'in barışa olan bu ilgisinin temelinde İngiliz şair Shelley'nin ütopik pasifist düşünceleri yatmaktadır. Alfred Nobel'in bu dünya çapındaki icadı ise zamanla insanları ikiye böler: Nobel'i savaş yanlısı ve barış yanlısı olarak görenler.

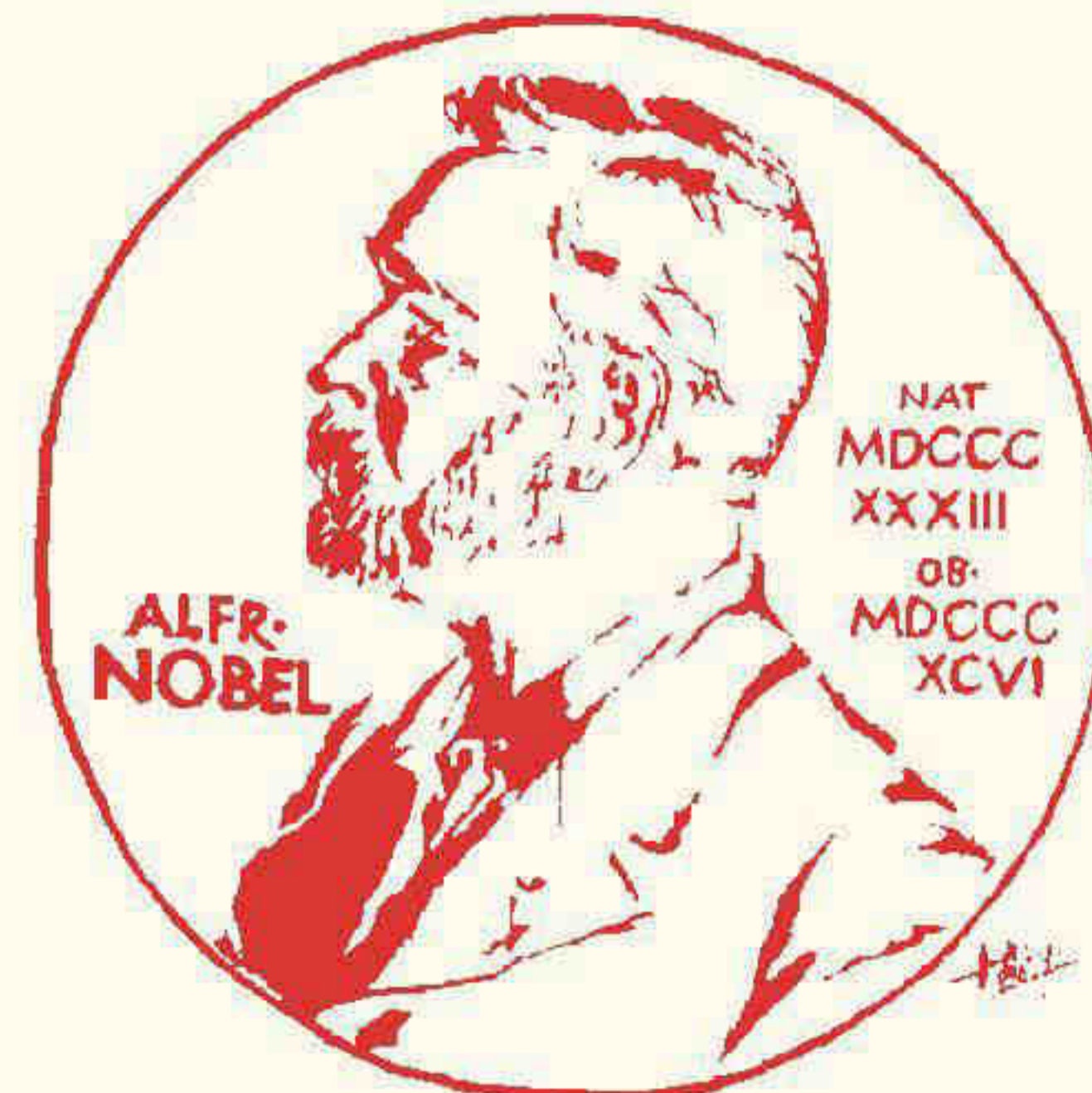
Dinamiti bulan adamın barış taraftarı olabileceğine inanmayanlara göre Nobel'in icadı savaşları daha kanlı ve ölümcül bir hâle getirmeye hizmet etmiştir. Bu yüzden Nobel ve icadı oldukça kötüdür. Barış yanlısı olarak görenler ise tünel kazma, maden işleri gibi noktalarda dinamitin olumlu etkisine odaklanır ve hayatı kolaylaştırdığını düşünür.

Alfred Nobel ateistti ama Paris'in merkezinde büyük bir ev satın aldıktan sonra düzenli olarak kiliseye gitmeye başladı. Bunun sebebi ise Paris'te yaşarken hayatının çok daha karamsar bir bölümüne girmiş olmasıydı. Fabrikaları patladı, olumsuz tanıtım kampanyalarına dayanmak zorunda kaldı ve aldatıcı iş ortaklarının maskesini düşürdü. Nişanlısı onu matematikçi eski sevgilisiyle aldattı. Buna ek olarak, nadiren kendini iyi hissediyordu - **kendini hasta ve zayıf görüyordu, sıklıkla migren, romatizma ve mide bulantısından şikyet ediyordu.** Paris'te evine kapandığı dönemlerde hayatı ve Tanrıyı sorgulamaya başladı. Geride bıraktığı yazılar arasında siyah bir felsefe defteri var.

defteri var. Kara kalemle yazılmış bu notlar, derin zgn düşünceler oluşturmasa da onun felsefi sorulara olan ciddi ilgisini yansıtıyor. Örneğin Nobel, insanların bir Tanrı kavramı oluşturmasına neyin sebep olduğunun açık olmadığını yazmıştı: *"Aristoteles bunu korkuya, Voltaire ise daha akıllıların aptalları aldatma arzusuna bağlıyor."* Hayatı yoğun ve stresliydi. Paris'ten yazdığı mektuplarda, kendi deyimiyle "tam bir işkence" olarak nitelendirdiği insanlar tarafından sürekli takip edilmekten şikyet ediyordu. İnsanlar çıldırmış, diye yazdı Alfred *"Ofisime koşturup çıktılar, herkes beni görmek istedi, ve benim varlığım hem her yerde gerekliydi hem de yok olmam gerekiyordu."* Ama her şeye rağmen sorunlarla başa çıkmayı başardığını düşünüyordu, 1888 yılında gazetede kendi ölüm haberini görene kadar. Gazetenin başlığında, resminin yanında kocaman harflerle şunlar yazılıydı:

Ölüm taciri öldü!

Nobel'in sahte ölüm ilanı, "Le Marchand de la mort est mort." ("lm taciri öldü") şöyle devam ediyor: "Daha önce hiç olmadığı kadar çok insanı öldürmenin yollarını bularak zengin olan Alfred Nobel dn öldü.". Olayın aslı, Alfred'in kardeşi Ludwig'in vefatı üzerine bir Fransız gazetesinin yanlışlıkla Alfred'in ölüm ilanını yayımlanmasıdır ancak bu yalan haber o sırada lüks maliknesinde, elinde kruvasanla kahvaltı yapan Alfred için bir kırılma anı olur. Bu haber zerine Alfred Nobel yıkılır ve ölünce ölüm taciri olarak anılmak istemediğini fark eder. Hiç karısı ya da çocuğu olmayan Alfred "ldkten sonra insanlar beni nasıl hatırlayacak?" diye uzun uzun düşünür ve vasiyetnamesini eline alarak hepimizin hayatını değiştirecek bir karara varır.

İnsanlar Nobel'in bu davranışının kendini affettirebilme çabası ya da ahiretteki hesaptan önceki son çıkış olarak düşündü. Ama bence öyle değildi. Çünkü Alfred Nobel kendisini sık sık yalnız, münzevi, melankolik veya insan sevmeyen biri olarak tanımlardı. Bir keresinde şöyle yazmıştı: **"Ben ateist bir insan düşmanıyım ve yine de tamamen iyilikseverim, birden fazla vidası gevşek ama felsefeyi yemekten daha verimli bir şekilde sindiren bir süper idealistim."** Bu tanımdan bile, bu insan düşmanının aynı zamanda bir hayırsever ya da Nobel'in süper idealist dediği şey olduğu açıktı. Nobel'i servetini bilim, edebiyat ve barışı teşvik etme çabalarıyla insanlığa fayda sağlayanlara miras bırakmaya iten şey, içindeki idealistti.

Nobel'in vasiyeti sıradan bir sayfadan pek uzun değil ama onun iradesi tüm dünyanın dikkatini çekti. O zamanlar bilimsel ve hayır amaçlı büyük miktarlarda para bağışlamak olağan dışıydı. Birçok kişi, ödüllerin İsveçlilerle sınırlı olması gerektiğini söyleyerek ödüllerin uluslararası niteliğini de eleştirdi. Bu kozmopolit olan Alfred Nobel'e yakışmazdı. Bazı akrabaları vasiyete itiraz etti. Karmaşık yasal ve idari konuların da çözülmesi gerekiyordu. Bütün bunlar zaman aldı ama sonunda hepsi halledildi. 1901'de ilk Nobel Ödülleri verildi. Nobel, hayırseverliğinin gelecekte yaratacağı etkiyi hayal bile edemezdi. Böylece adı ölüm ile anılan **Alfred Nobel bu büyük kararı sayesinde barış ile anılmaya başlandı.**

Dinamit dünya sözleşmeleri için daha erken barış yolu açacaktır.

Ordular tamamen yıkılıp

son bulduğunda hiç kuşkusuz

altın barışa uyacaklardır.

Alfred Nobel

SON SÖZ

Okuduğunuz için teşekkür ederiz. Eğer ki siz de yazı, çizim ve fikirlerinizin *kantin*'de yer almasını istiyorsanız, bizimle iletişime geçebilirsiniz.

@kantin_dergi

tfldergisi@gmail.com

Danışman Öğretmen: Elif Safire ÜNAL EL

k

a

n

t

i

n

